

הנה... שואל את המכללה. שאלו הברו התייר במסדרון של מלון-יווה היפה לכרטיסים:

האם כבר ראית את הכתל-המערבי? — את ה„קויל-מארוני“ ראיתי, יפה מאד! אבל איני מבין מפני מה שמו אותו במקום כל-כך „רדוטי“? (מלוכלך?) ...

* *

וראו גם זו מילתא דשכיהא לא בתל-אביב ולא בתשעת החנויות של רונפלד אלא דוקא אצלנו בירושלם עיה“ס, ואימת? — דיקא בליל תשעה-באב!

בשעה שכל אחב“י בנעריהם ובזקניהם, בחרדיהם ובחפשיהם, זורמים אל הכתל לערך „סינות“ ולומר סליחות: בשעה שכל החנויות היהודים מכל המינים סגורות ומסגורות ביריחו בשעתה ואפילו בתי-הגנוז והגלירה של הלוציגו סגורים למחצה ולשליש כמו בחול-המועד או כמו אצל שכנינו, להבדיל, בשני לנוכח, בשעה שהמנגן ה„כלי זמר“ היהודי היושב ותוקע בחצוצרתו בבית-הספה הרבי בעירנו מנגן בתשעת ימי האבל הייטני „אירה“ וסינות וסליחות, ובניידודנו יישרים ושימשים את נזונייהמורה ו„מקייפם“ יישיהם — בשעה זו נמצאה חנות אחת ברחבי יפי בירושלם. חנות של היצרת-הארץ ותוערת-חיון, שהיתה פתיחה כפתחו של גר-הגם בליל תשעה-באב. ולא עוד אלא ששלט

גדול ונורא תלוי על גבי חנות זו ומכריו בקול-קולות שהוא מוכר אתרונים עם פיתום, לולבים והרסים כשרים ומסתמא גם מזוזות ותפלין, ארבע-כנפות ושאר כלי-קדש — טובל ושרץ בידו!

ולא לחנם שואלים הערביים בירושלם בזמן האחרון: „אימתי עיר-אל-גנוז?“ (הגן הגנוז), מחמת שהיו מכינים לצעירינו, ול-צעירותינו בשעת „תהלוכת האבל“ מסביב לחומה ומקדשים את פניהם בכלים מלאים מן המשקה הלאומי שלנו, הגנוז התוסס ועולה „בול בול“, ככל עניינינו בזמן האחרון, וכרמקה בשעתה הם משקים את הצאן שלנו, כראוי לשכנים טובים וכיד הכנסת-אורחים הטובה עליהם והמקבלת את הגרושים היהודים בעין יפה...

* *

ואיך כתוב שם במדרש „איכה“? — אתרנגול ואתרנגלתא חרב טור-מלכא ואתרנגלתא בלכד חרב כמעט „יושקא מווי-קנט“ על כמת התיאטרון העברי ב„ציון“.

וכשישבתו באולם ושמעתי את קרקר-קרקר של המשחקת-התרנגלת על הבמה וקרקורי „האפרוחים“ בין הקהל מסביבי, אמרתי בלבי: „ברב-אור-ארנו של עור-עור-לא-א-א!“ איני רוצה להכניס את ראשי במחלקת ה„פוס-קיס“ האחרונים בדבר האמנות וסקניית,

* *

וביחוד בדבר הפוטוריוז-טוביזם-אקספרסיו-ניזם וכל מיני „פיוז“ ואין מחי סביל את כל ההעוויות המשוגעות והמזורות של ה„אקספר-יוניסטים“ שלנו בידיהם וברגליהם, וביחוד בדיקורציות שלהם, ואולם „התרנגלת“ הזו, מ„בני אדם“, שסופה ל„כפרות“ בערביזם-כפור ושאין לה זכר אפילו אצל המחבר הרסטי דימוב — במה זכתה שעלתה לגדולה וזכתה לכבוד כ„שנטסקליר“ המפורסם בפריז בשעתו? ולמה אכחד? — כשראיתי על הכמה את ה„תרנגלת“ בעלת-הכרבלת כשהיא רצה הנה והנה ומקרקרת, חששתי שעוד מעט תמליט עוד על הבמה ביצה שלא נולדה אפילו בט' באב, מחמת ש„התרנגלת“ הזאת היתה לא נסכה אלא פשוט — חלוץ דא-א-כא-א-אר!...

ולסוף שאלה אותי תלמידתי בצאתנו מהתיאטרון ונתעוררה עלי בקושיה עצומה: „יושקא“ זה שזכה לארבעים אלף רובל מדוע לא חלק אותם לשנים, הצי ל„שיינה“ וחצי לאביו שואבי-המים ולאמו החולה. ולמה נתן את הכל לאהובתו?

ולא ידעה ה„פתיחה“ הקטנה שאין מקשין על מעשיות — והעיסר, שביום השני הבעל"ט נזכה אי"ה לראות בירושלם הצגות יפות מ„האהל“, ומשחקיה-הפעילים יכניסו מיפיפיתו של י. ל. פרץ בתוך „האהל“ של הבמה בתל-אביב.

* *

ובלכתי בשבוע זה ברחוב נגשה אלי צעירה נחמדה מבנות-צלפחד בעירנו ואמרה לי מהוך גנדרנות חביבה:

— ארון עזמות! הגד לי אם ידעת, מפני מה פונים כלם בהנה"צ אל התליפון באנג"לית ולא בעברית? אני שואלת מהם תמיד: „איזה מספר?“ והם עונים לי באנגלית. איני מתנגדת חלילה לשפה זו, אבל האם אינם יודעים במלון-יווה עברית?...

לשמע דבורים כאלה מפי צעירה שערותה נאפנה מאד, פניתי מיד לשר-ההש-כלה שלנו, הדר"ר ל. בחצעה לשלח את כל פקדי-מלון-יווה בכל יום לנג"ל-רדים א' בעירנו לשעה אחת כדי ללמד מספרים: אחת, שתיים, שלוש, עד מאה — בעברית. והיה אם תשאל אותם הצעירה-התלילפנית שלי: „איזה מספר?“ וענו לה במקום „טרי-און“ (30) גוו הלשון: מלון-יווה — שלשה אפס!...

* *

ועוד הצעה אחת ממשית יש לי בשביל לשכת-העתונות במלון-יווה, לחזק קצת את כח זכרוננו של המנהל.

הנה, למשל, פתחתי בימים האלה את ספר „כל-ארץ-ישראל“ (שעלה להנחלה הצי-נית בכמה מאות פונט) בדף הסופרים והע-תונאים, ומצאתי שם את כולם, חוץ מ...עזמות!

* *

וראו זה פלא: כל ארץ ישראל יודעת, כמדומני, את ר' עזמות, ואת המען החדש שלי, ומנהל לשכת-העתונות במלון יוו יודע אף הוא זה רגיש לא פעם את עזמות ימ"ש, ורק „כל-ארץ ישראל“ אינה יודעת זאת, והידעתם למה? — מפני ששכח המנהל פשוט להוסיף את שמי ברשימת העתונים שמסר לעורך.

אין דרכי לחשר בכשריו, חס וחלילה! אוהב אני ללמד זכות על חברי, ויודע אנכי נאמנה, שרק פורה השר של שכח הוא האשם בזה, ותו לא!...

וע"כ עצתי אמונה לו, שיחזור מאה פעמים ואחת, וישנן לפניו, (בעברית ולא באנגלית!) השם: „ר' עזמות, רחוב הנביאים“, וכדי שלא ישכח שוב, כדרכו, ירשם לפניו גם בכתב (לא משמאל לימיני!) את שם הרחוב של הנביאים.

והעיסר, רבותי, הריני מזהיר אתכם, למען-השם, שלא יודע הדבר לפלגנית שלי שאיני נמצא ברשימת הסופרים, כי אז — אוי ואבוי לי ואנה אוליך את חרפתי?...

* *

ומחמת שאתם אוהבים קצת פוליטיקה — אסיים את שעורי במעט חדשות מעולמנו הגדול והטון.

לא אספר לכם, כמוכן, על „המציאה“

הכשרה“, שמצאו שם בעלית-הנג אשר בבית-הזקן של בניידודנו ולא אדבר עמכם ע"א מאמר-החנה של ז'בוטינסקי בעד פס ל-י-ר ה זצ"ל, שנתפרסם ב„מורנן זורנל“ האמריקאי, וכפי הנראה הוזמן המנהיג הזו ע"י האוקראינים לכוא פרויה ולחעיד למזכור פטליורה שאינו „פוגרומציק“...

וע"כ אספר לכם דק את הידיעה הקטנה והמרעושה הזו: הועד-המרכזי — כך ספר לי אחד מתלמידי החשובים שבמחנה הריכוזי-ניסטים — מכעלי ה„וו“ים בתל-אביב קראו את נאומו של ויצמן בבר-ל-י-ו ומצאו בו רמז בדבר גרוש האורדן בני-ציון בא-מ-ר י ס ה מתוך ההסדרות הציוניות. עפ"י הצעת הדר פון-יוול מוינה החל לשלח אולטימטום ללונדון, שאם יעניו לעשות כזאת, יתפטרו מיד וינשל ויוזל מהיער הלאומי ואוהב-עמי מבית-העם, למען ידעו!...

וכשהגיעה אלינו השמועה ע"א נפילת זורתו של בריאן מפני המשבר של הפרנס, אמר לי אחד מתלמידי הצרפתים בלשוננו: *L'Etat à Paris n'est pas Briand (brillant)!*

כלומר המצב הצרפתי אינו מזהיר! —

ולמרות ה„קרבוז“ המוצלח הזה ומש-חקימלים היפה הולך הפרנס ויורד, כזו

שנאמר: מבין שהחילות לנפל, נפל תפל עד

245 בעלי הפרנקים מהאספים בשבוע זו בעירנו ומשתדלים להרים את קרן הפרנס ואחד מהם מצא שהשער 245 בנימטריא „רמה“ אלא שיש גורסין להיפך ואומרים גם „מרה“, ואחריתו מי ישרנו?...

והבל מאד, רבותי, שהעו"ד אויסטר, כפי שספר לי בעצמו, לא קבל עליו את הטורח לתווך בין המקובלים ובין שכנינו בדבר ה„קרבנות“ על הרה-מוריה, כאשר ספרתי לכם בראשונה. כי אז היו מביאים אולי גאולה לא רק לפרנס היורד אלא גם למצבנו היורד ולא היינו זקוקים לנדיב הבא רון מעיר לונדון, שגדב מליון למען ולסוף — קרה אסון ואמר „גדאון!“ ב„שבת חזון“; ולא היינו זקוקים גם ל„הא“ של 4 מליונים, שמחציתו כבר חייבים אנו לסוכנות הכתר בלונדון והיינו מצפצפים באמת על כל „ידידינו“ מבית ומחוץ.

ורואים אתם, רבותי, אעפ"י שאני נד ברחוב הנביאים איני נביא ולא בן נביא, ובכ"ז אומר אני בסוף שעורי הפעם כנביא ישעיה בשעתו וקורא כסמאל ב„חירבה“ בנגון של הפטרה:

„נחמו, נחמו עמיו! — מצרות אין דאנת, ואל תתיאשו מן הפורעניות!“

עזמות